

Koronczi Endre

Ploubuter Park

Fővárosi Képtár □ Kiscelli Múzeum

Koronczi Endre

Ploubuter Park

Fővárosi Képtár ▫ Kiscelli Múzeum

Budapest, 2013

Koronczi Endre **Ploubuter Park** című kiállítása
a Fővárososi Képtár ▫ Kiscelli Múzeum Templomterében
2013. január–március

Endre Koronczí's exhibition in the
Templespace of the Museum Kiscell
January–March 2013

1	Ploubuter Park	4
	Az installáció ▾ The Installation	
	KORONCZI Endre	6
	Bevezető	7
	Preface	
2	Taxonomía	14
	Rendszertan	16
	Taxonomy	
3	InSitu	18
	A zacskók eredeti környezetükben	
	Plastic Bags their Natural Environment	
	Frazon Zsófia	30
	A csodálatos oximoron	33
	The Wonderful Oxymoron	
4	Ventus	40
	A szél ▾ The Wind	
	Tillmann J. A.	40
	Széljegyzetek a szélhez	41
	Marginalia to the Wind	
	Szabadtéri szélinstallációk ▾ Open Air Wind Installations	48
	Ploubuter Park Somorján ▾ In Šamorín	50
	AT HOME GALLERY	
5	Precedens	54
	Korábbi szél-művek ▾ Previous Wind-Works	

Ploubuter Park

A **Ploubuter Park** nevet az a kísérleti zóna kapta, mely egy újonnan felfedezett faj vizsgálatára ad lehetőséget. Az elnevezés elsősorban a szituáció műfaji meghatározásában kíván támpontot nyújtani a kísérleti, tudományos céllal létrehozott létesítmények analógiájára. A **Ploubuter Park** kialakítása az egyedek természetes környezetükben, eredeti lelőhelyükön történő megfigyelésein alapul. A tapasztalatok összegyűjtése és kategorizálása céljából rengeteg olyan felvétel és dokumentáció készült, melyek a vizsgált egyedeket természetes előfordulási környezetükben mutatják. A lelőhelyek jellemzői, a körülmények többnyire döntően befolyásolják azokat a tulajdonságokat, melyek alapján az egyedek rendszerezhetővé válnak. A vadon élő és szabadon szárnyaló típusoktól a fogságba esett, illetve tenyésztett vagy domesztikált változatokig nagyon színes a paletta. A lelőhelyek sokfélesége és az emberhez való viszonyuk alapján jellegzetesen különböző csoportok különíthetők el. Léteznek a természetben élő csoportok, melyek lehetőség szerint kerülnek az ember társaságát, vannak a szabadon születő, de később fogságba esett alfajok, vannak csoportosan és magányosan élők, vannak lakott területeken, az ember közvetlen közelségében élők, és olyanok, melyeket az ember saját szolgálatába állított, sőt vannak tenyésztett és mesterségesen szaporított alfajok is a legnagyobb fogyasztási index-szel rendelkező területeken. A megfigyelések alapján egy rendszertani szerkezet állítható fel (**Taxonomia**), mely az egyedeket tulajdonságaik és jellemzőik szerint osztályozza: magashegyi~, mezei~, vízalatti~ és vízfelszíni~, rab~ ill. fogságba esett, lakótelepi~ ill. lakóparki~, dolgozó~, zacskófa és zacskóbokor, háziasított~, tenyésztett~, stb.

A jelenség mindenki számára ismert. Többnyire városi környezetben, a heves fogyasztás csomópontjaiban születnek az egyedek, majd onnan elszabadulva, önálló életre kelnek, átlényegülnek és elkezdődik saját történetük. Némelyek a szülőhelyük közelében maradnak, de sok hosszú kalandos útra indul vagy az ember szolgálatába áll. Ekkor már minden egyed saját személyiséggel bír, mozgásuk, színük és egyéb tulajdonságaik teljesen egyedivé teszik őket. A könnyű, szinte testetlen lények önálló lelkeként kezdenek élni. Mozgásuk mindenféle szabályosságot és ismétlődést nélkülöznek, így az élő organizmusokkal azonos jellemzőket mutatnak.

A lelkek összetevői a könnyű, hártyszerű, áttetsző burok (**a zacskó**) és az ezt tartalommal megtöltő fuvallat (**a szél**). E két alkotóelem szerencsés találkozásából kelnek életre a vizsgálat tárgyát képező **lelkek**. Az anyagtalanság, a szinte megfoghatatlan könnyedség jellemzi az alkotóelemeket. A zacskót a szél tölti meg étellel, a szelet a zacskó teszi megmutathatóvá. A lelkek a létezés és a vízió határán lebegnek.

- ↳ **A zacskó** a tárgyak képzel hierarchiájának valahol a legalján elhelyezkedő hitvány jelenség. Az a tárgy, mely nem a feladatának befejeztével válik szemétté, hanem eleve szemétnek születik.
- ↳ **A szél** a megfoghatatlanság, az anyagtalanság és ezáltal az eszmeiség szimbóluma. A szél soha nem válik láthatóvá, mindig csak a következményeit érzékeljük: a fák lombjának suhogását, az arcunkat simogató fuvallatot, stb.

A **Ploubuter Park** vizsgálati területe négy részből áll. Az első és a második az alkotóelemek, a zacskók (**InSitu**) és a szél (**Ventus**) természetes környezetében történő megfigyelésének dokumentációját bemutató álló- és mozgókép-sorozat. A harmadik a hosszan tartó megfigyelések alatt szerzett tapasztalatok és eredmények összegzése, a lelkek osztályokba sorolásával alkotott rendszertani váz (**Taxonomia**), a negyedik pedig a lelkek tulajdonságai, a mozgásukban felfedezett törvényszerűségek alapján felépített installáció (**Ploubuter Park**), mely egy mesterséges, telepített környezetben, kontrollált viszonyok között teszi lehetővé a további megfigyeléseket.

A lelkek tulajdonságainak, jellemének tanulmányozása egy örömteli, élményszerű feladat. A zacskók mozgásának szemlélése során egy önmagát soha nem ismétlődő balett tárul elénk. Ha az előadás hatása alá kerülünk, könnyű észrevenni a zacskók táncában a szabadság költői megnyilvánulását.

A felfedezett faj egyedeinek folyamatos jelenléte, a lelkek állandó részvétele a hétköznapi életünkben egy újabb metafora felállítására ad lehetőséget. A zacskók formájában életre kelő lelkeket a **Szentlélek** modern megjelenésének is tekinthetjük. A keresztény ikonográfiában a galamb (*Columba livia domestica*) a Szentlélek hivatalos szimbóluma. Kicsit merész kulturális fordítás eredményeképpen a Szentlélek megtestesülésének mai, jellemzően fogyasztói környezetünkben az újonnan felfedezett faj egyedeit, a zacskókat tekinthetjük. Az életre kelő, fellelkesülő zacskók átszellemléte szemlélése indokolta, hogy a **Ploubuter Park** két változata szakrális térben kerüljön felépítésre: a Kiscelli Múzeum Templomterében és a somorjai AT HOME GALLERY / Zsinagóga kiállítóterében.

Ploubuter Park

The name **Ploubuter Park** was given to the experimental zone that makes it possible to examine a newly discovered species. The name primarily intends to provide a point of reference in defining the genre of the situation, on the analogy of facilities established with a scientific purpose. The design of **Ploubuter Park** is based on the observation of specimens in their natural environment, their original habitat. With the purpose of gathering and categorising the observations, vast quantities of photographic and other documentation were made, showing the observed specimens in their natural environment. The characteristics and conditions of the habitats determine the features based on which the specimens can be classified. The palette is wide and colourful, from wild and freely soaring types through captive, bred or domesticated variations. Based on the diversity of their habitats and their relation to humans, several characteristically different groups can be distinguished. There are groups living in nature, which, if possible, avoid the company of humans. There are subspecies that were born free and have fallen captive, there are ones living in flocks as well as solitary ones, there are ones living in residential areas, in the immediate vicinity of humans, and there are those that humans have put to service. Also, there are bred and artificially reproduced subspecies in areas that have the largest consumption rates. Based on the observations, it is possible to establish a taxonomical system (**Taxonomia**), which classifies specimens according to features and characteristics: mountain~, field~, underwater~ and water~, captive~, housing project~ and residential park~, worker~, plastic bag tree and plastic bag bush, domestic~, bred~, etc.

The phenomenon is familiar to all. Specimens are mostly conceived in urban environment, in nodes with high consumption ratios, and breaking loose, they start independent lives, transubstantiate, and their own story begins. Some stay near their birthplace, but many start out on an adventurous journey, or stay in service of humans. By this time, every specimen has a distinct personality, their movement, colour and other features making them entirely unique. The light, almost incorporeal creatures start living as autonomous spirits. Their movement is devoid of any regularity and repetition – therefore, their characteristics are identical to those of living organisms.

The spirits are composed of a light, membrane-like, translucent shell (**the plastic bag**) and a whiff that fills it with content (**the wind**). **The spirits** that are the subject of examination are brought to life by the fortunate encounter of these two components, both of which are characterised by incorporeality, almost intangible lightness. The plastic bag is filled with life by the wind, and the wind is made visible by the plastic bag. Spirits hover on the border of existence and vision.

- ↳ The plastic bag is a despicable phenomenon somewhere near the bottom of the imaginary hierarchy of objects. An object that does not become rubbish upon completing its task, because it is already conceived as rubbish.
- ↳ The wind is the symbol of intangibility, immateriality and therefore of incorporeal ideality. The wind never becomes visible, we can only experience its consequences: the rustling of the leaves, the air caressing our face, etc.

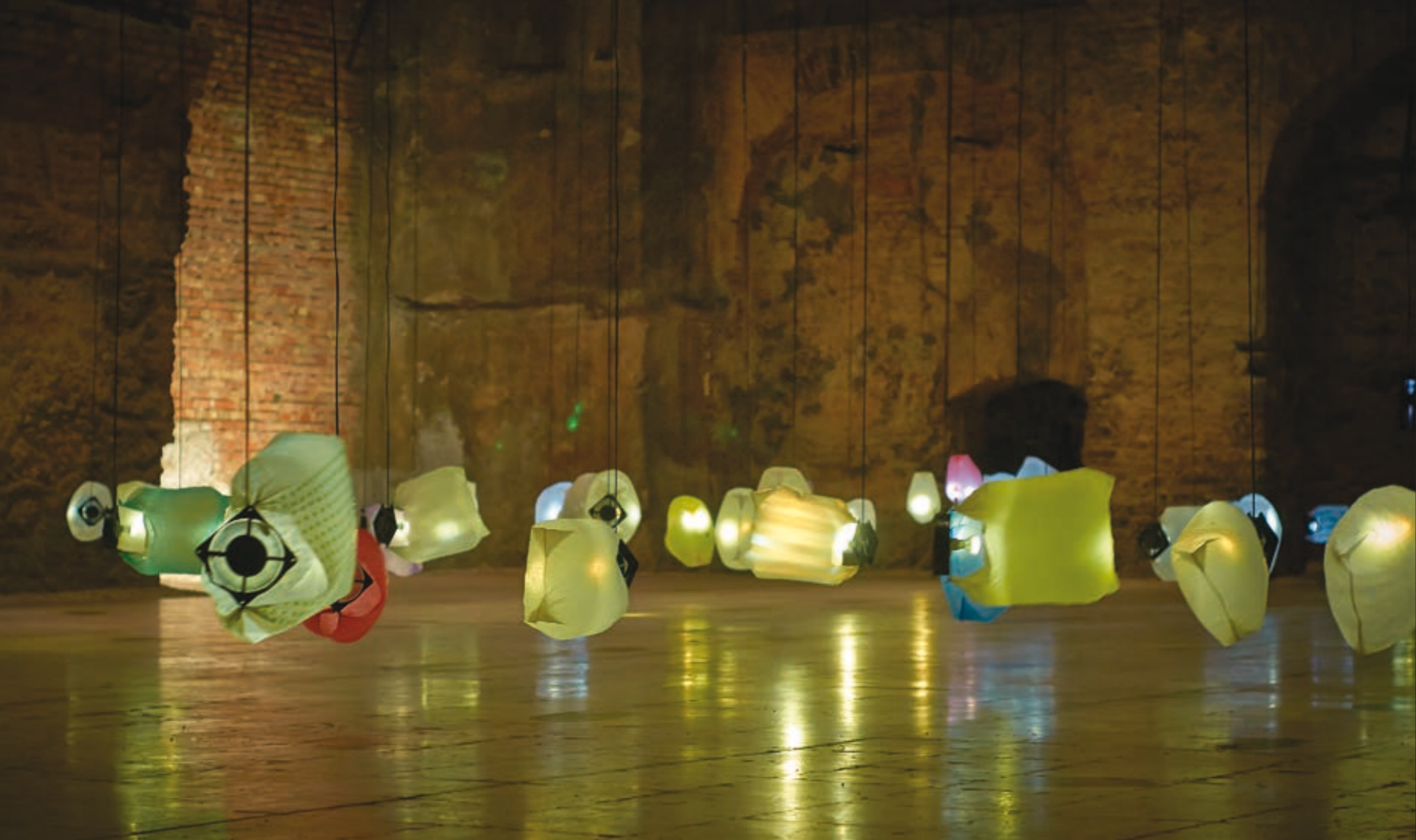
Ploubuter Park is made up of four areas of examination. The first and the second are two series of photographs and videos featuring a documentation of the observation of the components, plastic bags (**InSitu**) and wind (**Ventus**), in their natural environment. The third is a summary of experiences and results of a long period of observations, a taxonomical system classifying the spirits (**Taxonomia**), and the fourth is an installation constructed on the basis of the characteristics of the spirits and the laws discovered in their movements (**Ploubuter Park**), which makes further observations possible in an artificially installed environment, under controlled conditions.

The examination of the features and character of spirits is a joyful, pleasing task. While observing the movement of the plastic bags, we are spectators of a ballet that never repeats itself. If we fall under the spell of the performance, it is easy to discover the poetic expression of freedom in the dance of the plastic bags.

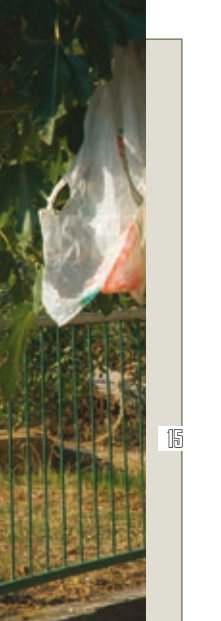
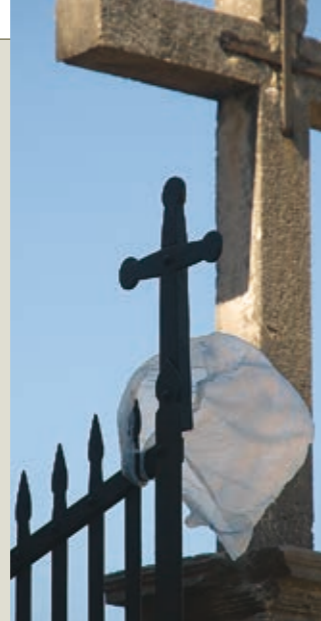
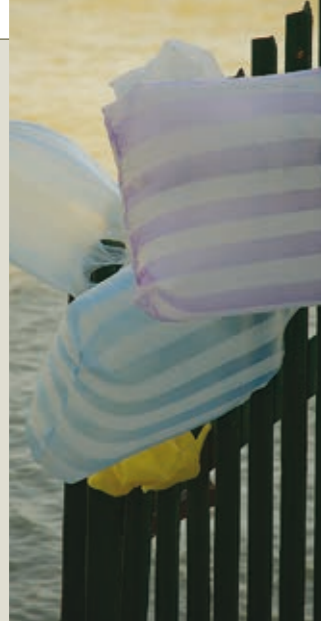
The constant presence of the specimens of the discovered species, the continuous participation of the spirits in our daily life allows for establishing yet another metaphor. The spirits coming to life in the form of plastic bags can be considered modern appearances of the **Holy Spirit**. In Christian iconography, the official symbol of the Holy Spirit is the dove (*Columba livia domestica*). As a result of a rather bold cultural translation, we can consider plastic bags, specimens of the newly discovered species, the incarnations of the Holy Spirit in today's typically consumerist environment. The metaphysical observation of vitalized, inspired plastic bags gave reason for the two versions of Ploubuter Park to be installed in sacral spaces: at the church space of the Museum Kiscelli, Budapest and at the exhibition space of the AT HOME GALLERY / Synagogue, Šamorín, Slovakia.

www.koronezi.hu/ploubuterpark/

Captivspiritus Laboratis

A ~ a legjobban dolgoztatható és legkönnyebben hasznos munkára bírható faj. Fő megjeleneési területei a mezőgazdasági termőterületek, de városokban is szívesen látják más fajok távoltartása céljából. Befogott és tenyésztett példányait is hasznosítják, melyek jól megférnek egymás mellett ugyanabban a csoportban.

A nyitott, szabad területeket kedveli, ahol már messziről könnyen észreveszi ellenségeit. Kiálló, kampószerű részekben telepszik meg, melyek nem akadályozzák a gyors és rendezetlen szabad mozgásban. Az ember számára nagyon hasznos munkát végez, távol tartja a kiskertek rablóit.

Captivspiritus Generalis

A ~ a csapdába esett lelkek haszontalan egyedeinek csoportját alkotja. Többnyire kelepcebe szorulva, illetve valamilyen hegyes tárgyon fennakadva és örökre megbénulva találhatunk rájuk. Korábban szabad életmódot folytattak, lendületes, féktelen mozgásuk következtében estek rabságba.

A felfedezett példányok többnyire már komoly sérülésekkel rendelkeznek, kevés az épségben megfigyelhető közöttük. Mozdulásuk a közvetlen környezetük, a fogságban tartó objektum által szinte teljesen meghatározott. Az ember nem szívesen tűri a környezetében, ha teheti, azonnal eltávolítja őket. Így többnyire a városok peremrészein érzik jól magukat, leggyakrabban bevásárlóközpontok környékén, parkolóknak, ipari negyedekben fordulnak elő.

Prosaicus Habitatospiritus

A ~ a hétköznapi városi környezet leggyakoribb vendége. Egyes példányok és csapatokban keringő csoportok is könnyen megfigyelhetők. Az ember közelségét jól tűrik, sokszor úgy tűnhet, hogy kifejezetten keresik az ember (főleg a gyerekek) társaságát.

Gyakoriságát nagymértékben befolyásolja a környezetvédelmi törvények elszaporodása. Egy pár évvel ezelőtt megjelent adó nem megtizedelte a populáció egyedeinek számát. De ma is gyakran találkozhatunk velük lakóházak, parkolók, bevásárlóközpontok környékén. Barátságos tulajdonságai ellenére az ember nem nagyon kedveli, fő ellensége a lokálpatrióta.

Aquaticus Spiritus Agresti

Az ~ legfőképpen kisebb tengerekben, meleg vizű öblökben él, óceánokban csak nagyon ritkán fordul elő. Vannak édesvízi alfajai is, melyek a kontinens nagyobb vízhozamú folyóiban és a tavakban fordulnak elő. Kisebb számban az alföldek lassú folyású vizeiben is képviseltetik magukat. Az aszályos időszakok nagyon alacsony vízállása veszélyezteti a fennmaradásukat, természetes életterük folyamatosan szűkül.

A mozgáshoz napfényre és lassú hullámzásra van szükségük, a vízfelszínhez közel érzik a legjobban magukat. A helyváltoztatáshoz igyekeznek felhasználni a nagyobb testű élőlények és hajók által keltett örvényléseket, ezért a nagyobb testű halak társaságát is kedvelik. Elszaporodásukat a hajóforgalom növekedése segíti, elsősorban a nagyobb forgalmú kikötőhelyek közelében szokták megfigyelni.

Ventuspiritus Ferus

A ~ a szabadon élő lelkek vad, természeti környezetben fellelhető csoportját alkotja. Képviselői a legszebb, legegészségesebb példányok, sérüléseket csak ritkán lehet felfedezni rajtuk. Mozdulásuk sokszor lassú és egyenletes, könnyen válnak a metafizikus szemlélődés tárgyává, másszor viszont vad és energikus. Nagy távolságok megtételére is képesek, az időjárás változó körülményeit jól viselik. Ép és egészséges példányokat is könnyű megfigyelni, bár többnyire csak rövid időre, mert az ember társaságát nem szívlelik.

Belőlük származik a **Captivspiritus Laboratis** is, mely egyedei a ~ fogságba esett példányaiból alakulnak át.

Paratusspiritus Manuatum

A ~ egy mesterségesen előállított csoportot alkot. Az ember készíti és gondozza őket. Többnyire esztétikai szempontok alapján készülnek, de praktikus céloknak is meg kell felelniük. Nevüket többnyire a tenyésztés alapját képező tárgyról és a tárgy elhelyezkedésének körülményeiről kapják. Életterük szabályozott, jól behatárolható. Ennek következtében nagyon jól megfigyelhető és tanulmányozható csoportról van szó. Tenyésztésük elsődleges célja pont e megfigyelések könnyen hozzáférhetősége.

Elszabadult, a tenyésztés helyszínéről megszökött egyedeik már nem tekinthetők a fajhoz tartozóknak.

Compastus Viridia

A ~ egy csoportosan élő faj. Kizárólag egymás társaságában figyelhetők meg, többnyire természetes környezetben. Az ember és az ember által tenyésztett állatok közelségét kedveli, azokkal jó barátságban él.

Mozgása lassú és más fajokhoz képest sokkal kiszámíthatóbb. Más állatokkal való közelsége ellenére nem szolgál egyetlen más faj táplálékául sem. A csoportszerveződés viszonylag magas szintjén állnak, jól megfigyelhetők a csoportokat összetartó hierarchiák rendszere. Önálló egyedeit ritkán látjuk, illetve könnyen összekeverhetők a **Ventuspiritus Ferus** lustább példányaival.

Potestaspiritus

A ~ az ember által kifejezetten kísérletezési céllal tenyésztett faj. Elsősorban a mozgásuk megfigyelése és törvényszerűségeinek tanulmányozása a cél. Igénytelen, könnyen tartható szelid csoport. Kezdetleges eszközökkel is idomíthatók, egyszerűbb munkára jól alkalmazhatók. Nem túl kitartóak, inkább rövid távú feladatokra lehet igénybe venni őket. Hosszabb munkavégzés esetén könnyen elszabadulnak, de ezek az egyedek többnyire magas szintjén állnak, jól megfigyelhetők a csoportokat összetartó hierarchiák rendszere. Önálló egyedeit ritkán látjuk, illetve könnyen összekeverhetők a **Ventuspiritus Ferus** lustább példányaival.

Ragaszkodó életmódot folytatnak, csak az ember testének közelében láthatjuk őket. Barátságos jellemük, színes megjelenésük ellenére bizonyos esetekben a gyerekekre veszélyt jelentenek, ezért a felnőttek óva intik utódaikat a túl közeli kapcsolat létesítésétől.

Spiriturus Auxi

A ~ egy bőségesen szaporodó, nagy kolóniákban élő faj. Elsősorban bokrokon és fákon telepszik meg, ahol nagyobb csoportok is kialakulnak. Rövid szabad szárnyalás után teljes élettartamuk alatt helyhez kötötten élnek. A **Captivspiritus Generalis** közeli rokona, azoknak telepes változatát képezi. A csoportokba fejlődő egyedek sokszor látszólagos mintázatokat adnak ki, de ezekben még nem sikerült semmilyen törvényszerűséget felfedezni. A felületen csak pár percig maradnak életben. Tenyésztett fajról lévén szó, a szabad életre teljesen alkalmatlanok.

Mozgásuk jellegzetes, rokonaikkal ellentétben nem a teljes felületük vesz részt benne. Erősségük a csoportba fejlődés, a legkülönfélébb külsejű egyedek is vonzzák egymást. Méretükben jelentős különbségek lehetnek, többméteres példányokról is születtek már feljegyzések. Elterjedésük és számuk sokkal nagyobb, mint azt korábban gondolták.

Captivaspiritus Laboratis

The ~ is the hardest working species, which can be most easily employed. Their main habitat is agricultural lands, but they are also welcome in cities for keeping other species away. Their captured and bred specimens are also put to use, as they can get along well in groups.

They prefer open, free ranges where they can spot their enemies from a distance. They settle on protruding, hook-like parts, which do not hinder their rapid and irregular free movement. The work they do is very useful for humans, as they keep away the looters of small gardens.

Captivaspiritus Generalis

The ~ is a group of useless captive spirits. They can mostly be found caught in a trap or stuck on some spike or other sharp object, paralysed forever. They used to pursue a free lifestyle, and their captivity is the result of their zestful, unbounded movement.

Most of the discovered specimens already have severe injuries, few of them can be observed in unimpaired condition. Their movement is almost completely determined by their environment, the object keeping them captive. Humans do not tolerate them in their surroundings, and immediately get rid of them if possible. Therefore, they feel best on the periphery of cities. They can most often be found near shopping centres, car parks and industrial neighbourhoods.

Prosaicus Habitatospiritus

The ~ is the most frequent visitor of the quotidian urban environment. Individual specimens as well as whirling flocks of several specimens can be observed. They tolerate the proximity of humans, and sometimes it seems as if they were specifically looking for the company of humans (especially children).

Their prevalence has been greatly influenced by the proliferation of environmental laws. A tax introduced a few years ago has decimated the numbers of their population. However, we can still see a lot of them around residential houses, car parks, shopping centres. Despite their friendly behaviour, humans do not really like them. Their main enemy is the local patriot.

Aquaticus Spiritus Agresti

The ~ lives mostly in smaller seas and warm water bays. They are very rare in oceans. There are some fresh water subspecies, found in larger rivers and lakes around the continent. A small number of them are present in slow rivers of lowlands. Low water levels in droughty periods endanger their survival, as their natural habitat is constantly narrowing.

They require sunlight and slow undulation, they feel best close to the surface of the water. They prefer using whirls and surges in the wake of larger animals and boats for their movement, and so they like the company of large fish. Their overpopulation is aided by the increase in boat traffic, and it is observable mainly around busy ports.

Ventuspiritus Ferus

The ~ is a group of free spirits living in a wild, natural environment. Their representatives are the most beautiful and healthy specimens, injuries are very rare in their case. Their movement is often slow and smooth, and they easily become subjects of metaphysical contemplation. Other times they are wild and energetic. They can traverse large distances, enduring the changing meteorological conditions. It is easy to observe undamaged and healthy specimens, but mostly for a short time, as they do not like the company of humans.

Their descendants are members of the species **Captivaspiritus Laboratis**, which are mutations of captive ~ specimens.

Paratuspiritus Manuatatum

The ~ form an artificially created group. They are produced and kept by humans. They are made predominantly based on aesthetic criteria, but they have to conform to practical requirements as well. Their name is derived from the object that is the basis of their breeding and the situation of this object. Their living space is controlled and confined. As a result, they are perfectly observable and easy to study. The primary goal of their breeding is precisely the easy accessibility of these observations.

Specimens that break free and escape the breeding site are not considered as belonging to this species any more.

Compastus Viridia

The ~ is a species living in a group. They can only be observed in each other's company, mostly in natural environment. They like the proximity of humans and domestic animals, living in friendship with them.

Their movement is slow and more predictable than of other species. Despite their proximity with other animals, they do not serve as food for any other species. They have a high level of organisation, and the hierarchical cohesion in the groups is well observable. It is hard to observe individual specimens, and those can easily be mistaken for sluggish specimens of the species **Ventuspiritus Ferus**.

Potestasperitus

The ~ is a species bred by humans for specifically experimental reasons. The goal is primarily the observation of their movement and the studying of its regularities. They are an undemanding group, easy to keep. They can be trained by simple means and can be employed for simpler work. They are not too persevering, and are more suitable for short-term tasks. In case of long work, they easily break free, but these specimens usually only stay alive for a few minutes. Being a bred species, they are completely unfit for free life.

They are very clingy, and can only be seen in close proximity of the human body. Despite their friendly character and colourful appearance, in some cases they can endanger children, so adults warn their progeny against establishing too close a relationship with them.

Spiritus Auxi

The ~ is an abundantly proliferating species living in large colonies. They mainly settle on bushes and trees, where large groups can form. After a short free flight, they spend the rest of their life-span bound to a single place. They are close relatives of the species **Captivaspiritus Generalis**, being its settler version. Specimens forming groups often form what appear to be patterns, but no regularity has been discovered in these so far. The superficial eye might mistake them for fruits or flowers of the host plant.

They have a typical movement, in which, as opposed to their relatives, only part of their surface takes part. Their strength is the formation of groups, and even the most diverse looking specimens attract each other. Their sizes may also vary considerably, there are records of several metres long specimens. The rate of their dissemination and their numbers are much greater than previously estimated.

Keleti burjánka
Spiritusfer Orientalis

Dalmáciai háziszikkatag
Domestispiritus Suspendi Siccus

Enyves fátyollélek
Spiritusfer Calamus Riparia

Dolgozó galamszer
Laboraspiritus Roburisto Anticalamus

Paradicsomi bodalelke
Rufus Spiritusfer Paciseor

Egyházas kakónya
Captivaspiritus Ecclesiastica Suspendi Carexim

Házi maglony
Captivaspiritus Suspendi Frumentum

Dolgos lugaslelke
Laboraspiritus Profundus Viaticum

Közönséges katrabanc
Laboraspiritus Híbridus Vetustat

Hagyományos vadászbodalelke
Spiritusfer Semicultura

Farkasfogú úzólélek
Compastus Lupercus Gallicus

Pompás fogolylélek
Captivaspiritus Obsonoro

Röppenő gergőce
Societaspiritus Equinus Viridis

Zöld kanalas bodalelke
Spiritusfer Oliva

Cser- vagy lápilélek
Tarduspiritus Amnicola Supraaquatica

Fényes katrabanc
Laboraspiritus Profundus Vitiensis

Magyar marasztalókő
Captivaspiritus Ecclesiastica Suspendi Durus

Méregölő csobolya
Captivaspiritus Ecclesiastica Suspendi Cancelli

Sápadt rezedalelke
Pennaspiritus Pallor Liber

Tüzes horgászereje
Captivaspiritus Suspendi Piscis

Árvamoglony
Captivaspiritus Suspendi Grassator

Tajtékos zarándoklelke
Peregrinus Nubeculatis

Daloltó őszi vibrány
Laboraspiritus Nubeculatis Anticalamus

Frazon Zsófia

A csodálatos oximoron

Megvan a PVC-érzés? Nálam gyerekkori. Van szaga, de még inkább: anyaga. A fólia egyik fele sima és fényes, a másik finoman raszteres. Anyagában színes. Piros, fehér, kék. Hasonló színvilág, mint a bonyhádi zománcos lábas. És megvan mindehhez a PVC-ből készült fűlesszatyor? Négyzetes forma, lapvágás, a széleken fóliahegesztés (szaggatott hegesztés, mintha varrva volna), akárcsak egy műanyag dosszié. A felső élénél „gumiház”, ott van becsúsztatva a polietilénből fröccsöntött két szatyorfül. A finom kivitelű változat patentolható is. Fülnél. Egyszerű megoldás: összeszorul a műanyag, majd egymásba pattan. Az egész szatyor nagyon patent kis „valami” volt. Többszörhasználatos, műfajában strapabíró, ha kiszakadt, akkor szigetelő szalaggal lehetett foltozni. Ámbár egy idő után megkeményedett (elpárolgott belőle a lágyító), töredezett lett és kifakult. Ebből a szatyorfajtából gyakori volt a céges. Mintával: a gyár logója, figurája vagy egy terméke virított rajta. A dolgozók kapták, vagy a partnereknek ajándékozták a tárgyaláson – kártya-naptárral, levélnehezéssel, hamutartóval és notesszel, amolyan céges ajándékcsomagként.

Reklámszatyor. Másoknak: reklámtáska. Megint másoknak egyszerűen: **punga**.

A műanyag szatyorról akkoriban úgy gondolkodtunk, mint tárgyról. Sokszor nem is szatyornak, hanem táskának hívtuk. Egy tárgy, amit még nem eldobhatóságra, hanem használatra terveztek. Élete nem a pillanat, és nem az egyszerség volt. Anyagszerűsége teljesen nyilvánvaló: ha elszakadt, megragasztották. Mert benne volt a lehetőség: a javítás koncepciója és gondolata. Mint lyukas zokniban a stoppolás. Sorozatgyártott tömegcikk volt, mégsem vált azonnal láthatatlanná. Gyerekként gyűjtöttük, akár a szalvétát vagy a sörlátétet. Amelyiket használtuk, annak ismertük a tulajdonságait: a piros erősebb, a kék rugalmasabb, a fehér koszolódik, de nedves ronggyal lemosható. Formai jellemzői voltak és változataiban élt. Például készülhetett másfajta füllel. Vagy kevésbé tartós fóliából. Esetleg neveztük másképp: nejlonszatyornak. Becézhetjük is: volt például a „pikufóliás”, amivel örületbe lehetett kergetni a felnőtteket. És léteztek formai változatok is. Az egyik legleleményesebb az otthoni garázműhelyekből kikerülő „képes”. Ez egy egészen különös, és elterjedt fajta volt: több réteg színes fólia került egymásra, ezért viszonylag erős volt. A koncepcióból kiiktatták a fröccsöntött szatyorfület, csak lukat vágtak rá a kéznek. A szatyor külső rétege áttetsző fóliából készült, ez alá lehetett becsúsztatni a képet – mint egy bérlettkbba. De milyen képet? Bármilyet. Az egyik példát egy női divatmodell volt látható: pulóverben és farmerben, a pulóver X Schilling, a farmer Y Schilling – Ausztria

nincs messze. Egy nagy Quelle katalógusnak rengeteg színes oldala volt, sok szép szatyorkép kijött belőle. Biztos volt mell-tartós és bugyis is – a fehérneműs oldalakról. Meg hálóingés és pizsamás. Így utólag próbálok elképzelni a furfangos maszekot, a mindenhez értő garázkommandó vezetőjét, aki beszerezte otthonra a fóliahegesztőt, majd fóliát vásárolt a mezőgazdasági vagy háztartási boltban, esetleg elzabrált valahonnan a nyersanyagot: a téeszéből, vagy a gyárból, ahol volt bőven „főlöslég”. Aztán kerített néhány osztrák katalógust – például, amikor kiment a máriahilferre a trabival, családdal, vitték a nagyit is, és vették a hűtőládát. És hozták a katalógust. Ingyen. Aztán csak egy olló és egy vonalzó kellett hozzá, és persze a jól szervezett otthoni munkacsapat, mint Tótéknál: négyzeteket kiszab, egymásra rétegez, fület kivág, színekkel variál, képet beletesz, hegeszt. Kész. Sorozatgyártás otthon. Kicsiben. Egyedi megoldásokkal. „Szép” és tartós. Kapható: helyi piacon, vásárban, trafikban és butikban. A fővárosi történetet nem ismerem, de a délnyugati határszélen igazi sikeráratnak számított. Kivirágzott egy új faj a pungabirodalomban.

De vajon van-e belőle múzeumi példány? Igaztörténettel? Az ideáról és a gyakorláról? A felfutó otthoni termelőgazatról? Félek, nincs. Hogy már csak az emlékeinkben él. Hogy csak találgatunk.

De mi végre ez a múltidéző nosztalgia? – kérdezheti most már joggal az olvasó. És mi az a punga? Rendben, folytassuk innen. Körülbelül húsz éve hallottam először a ‘punga’ szót. És máig azt hittem, hogy ez valami erdélyi szleng a nejlonszatyorra. Nem tudtam, hogy ez nemcsak egy szlenges „izé”, hanem egy létező román szó. Persze, ha belegondoltam volna, rájöhöttem volna, ráérezhettem volna a punga ízére, akár a PVC-jére. Mégha filológiailag nem is tártam volna fel. De ma feltártam. Innen viszont már nem kell sok ész a megértéshez. A román punga magyar jelentése ugyanis erszény, zacskó, tasak, zseb. Ahogy a németben is: a ‘die Tasche’ egyszerre jelent zsebet és táskát. Vagy az angol ‘pocket’: ami nemcsak zseb, zsák is. Ennyire egyszerű. Nincs benne semmilyen erdélyi fufang. Ez bizony egy román punga. És ahogy változnak a tárgyak, gazda-

Valahogy így. Talán azzal függött össze, hogy a zacskók már tényleg mindenhol ott voltak. Idegesítően és főlöslégesen. Béna volt az egész: se minta, se fröccsöntött fül. Élettelenül. Nem mind. De a legtöbb. Ezeket már nem gyűjtjük, mint gyerekkorunkban a szalvétát, csak szelektíven mint a hulladékot. És külföldi utazásainkról sem hozunk haza zacskót mint szuvenírt. És azon sem sokat gondolkodunk, letöröljük-e nedves ronggyal, ha koszos. Végül a szigszalagos javítás gondolatával már el sem játszanék. Mivégre?

godnak a jelentések is. A punga szót ma már a reklámszatyorra is használják. Románok és magyarok egyaránt. És a reklám nélkülire is. És a zacskóra is. A zacskóra, amit ma már nagyon nehéz táskának látni, vagy tárgyként érzékelni. Szinte teljesen anyagtalan, gyakran áttetsző, gombócba gyűrve nem több, mint hulladék. Vagy hulladék tartó kukanejlön.

Húsz éve azt hittem, a punga valami olyasmi lehet, mint amikor nálunk azt mondják a zacsi helyett, hogy: ‘acsi. Volt egy regisztere, amiről azt gondoltam, hogy azt jelenti: ócska. Egy kis béna ‘acsi. Tehát: punga. Hangutánzó hangulat. Azt sem tartottam elképzelhetetlennek, hogy emberre használják: punga vagy, ecsém.

De a zacskók nem tehetnek róla. Olyanok lettek, mint egy túlszaporított állatfaj. Ráadásul a töredezettség és a pillanat áldozataivá váltak. Elég drámaian cseng. Különösen, hogy csak zacskókról beszélünk.

Menjünk kicsi távolabb! Lapozzunk bele Orvar Löfgren svéd etnológus vakációról írott könyvébe (Löfgren, Orvar *On Holiday. A History of Vacationing*. Berkeley, Los Angeles, London, University of California Press, 1999). Más tárgyak szerepelnek benne, más a terep és más a hangulat is. Mégsem tanulság nélküli együtt nézni a két jelenséget. Löfgren megközelítésében a mindent átítató műanyagtöredékek az „új mediterrán gazdaság” elkerülhetetlen részei. Szellemsen fejti ki könyvében, hogy a műanyagok mennyire elválaszthatatlanok a vízparti (példáiban: tengerparti) nyaralás kulturális világtól. Nézzük a kellékeket: naptejes flakon, úszószemüveg, búvárpipa, strandpapucs, békatalp, úszógumi, homokozó vödör és lapát. Mindezek „csomagolása” pedig a vízhatlan strandtáska. De az elmaradhatatlan ásványvizes palackról se feledkezzünk meg. Tárgyak, amelyek kényelmünket, vizes környezetben a zavartalan boldogulásunkat biztosítják. Nyaralunk. Hátra dőlünk egy műanyag fonatú nyugágyon. És az elmaradhatatlan ásványvizes palackról se feledkezzünk meg. Nyaraláshoz, strandoláshoz használt műanyagjaink azért praktikusak, mert nem áznak el, fennmaradnak a vizen és gyorsan száradnak a napon. De a terep strapás: fizikai tulajdonságaikat átírja az időjárás és a mindennapi környezet. A víz, a nap, a só és a szél együttes erővel dolgozik rajtuk. Karcosak és színtelenek lesznek. Hulladékká majd hordalékká válnak. És továbbra se feledkezzünk meg az elmaradhatatlan ásványvizes palackról. Amíg mi ezen gondolkodunk, Löfgren úgy írja le az új mediterrán gazdaságot, amelyhez az utazási irodák kínálatán és a képekbe sűrített élményeken kívül a naptól, a víztől, a sótól és a szélről törékeny és felismerhetetlenné váló műanyag szilánkok, törmelékek és hulladékok *szervesen* tartoznak hozzá (Löfgren 1999: 155-156). Műanyaggal kialakított szerves kapcsolat? Tagadhatatlan furcsaság. Már-már oximoron. Akkor is így van ez, ha a törmelékek és szilánkok egyetlen nyaraló csomagjában sincsenek benne, és ez a hordalék egyetlen utazási iroda nyaralási kínálatában sem szerepel. Pedig mára beleivódott a helyszínébe. A mediterrán nyaralóhelyek homokjába és levegőjébe. És akkor térjünk rá végre az elmaradhatatlan ásványvizes palackra: az új mediterrán gazdaság zacskójára. Hiszen a palack – a műanyagtáskához hasonlóan – egykor a viszonylagos hosszú táv és a praktikus tárolás eszköze volt. Készülhetett üvegből, fémből vagy bőrtömlőből. Persze a PET is betöltheti ezt a szerepet, ráadásul egész jól: tárol és könnyű egyszerre. Mégis olyanná vált, mint az ‘acsi: a túl nagy

mennyiség és a hosszú táv hiánya feloldotta az anyagot és a formát. Mert hiányzik belőle a használat és a javítás koncepciója. Bármit kezdünk vele, akár elhajítjuk, gyűjtjük, kilapítjuk és tudatosan dobjuk szemétre, mégis mindig visszatér. A töredezettség és a pillanat áldozataivá vált. Ahogy a punga. Láthatatlanságra ítélve.

De van-e élet a szeméten túl? Lehet-e a punga a vizsgálat tárgya? Felfedezhetünk-e új fajtákat és változatokat a szélbe szorult egyszerűhasználatosok között? Lehet-e a közönséges kukanejlon érdemben a gondolkodás tárgya és a művészi kifejezés eszköze? Nanáhog. Különösen, ha megtaláljuk az ehhez szükséges elemeket. És munkára fogjuk például a szelet.

Zárt térben a szél nem alapvető érzetünk. Vagy mégis? Mi történik, ha egy kiállításban befogjuk a szelet? Ha kibélelünk vele tárgyakat. Szélben száll, szélnek feszülő zacskókat. Filmen, képen és a valóságban. Valósnak érezzük-e ilyenkor a teret? Nézzünk szét, keressük a zacskikat! Irány a **Ploubuter Park!**

A punga klasszikus széllény. Ha nem fúj: összegombócozva pihen. De ha fúj: szárnyalni kezd. Redői kifeszülnek, kicsit zörög és zsziseg, majd meglódul. A művész követi. És dokumentál. A zacskó meg gördül előre az úton, menekül és tétováz, víz alá bukik és halad az árral, rétre és hegyre száll, próbálgatja, hol a legjobb neki. Vagy fára akad – mint barátai a gázoslufi és magnókazettából a végtelen szalag. Rokon fajok. És a zacskó a szélben újra sokféle lesz. Először anyag. Aztán tárgy. Műtárgy. Szobor. Végül lény? És ha igen, akkor meghatározható? Természetes élőhelye: a Bárhol; a vándorlás iránya: a Bármerre. És ez komoly. Nem. Mégsem komoly. Akkor vicc? Nem. Mégsem vicc. Akkor inkább irónia. Talán. Játék. Szereplőkkel. Térben. Komolyan. Ez itt egy kiállítás! Futurisztikus és banális egyszerre: úgy zörögnek egymás mellett az 'acsik, mint az X-Aktákban egy titkosan telepített keltető parkban. Ahol láthatóak fizikai tulajdonságaik és eltéréseik: vastagságuk, színük. És még figyelni is kell rájuk: mert ha elszakadnak, akkor átfúj rajtuk a szél és újra élettelené válnak. Tehát javítani vagy cserélni kell. A kóbor és a telepített szélzsákok gondoskodást és figyelmet követelnek maguknak. És hosszabb időt, mint a pillanat és az egyszerűhasználat. Átlényegülésre pedig már nem is számítottak. De ez is játék része.

A tér, a rom, a töredezett padlójú templom, ahova nem fúj be a szél, bent mégis kavarog. Mert Koronczai kavarogtatja. Összeengedi kedvenceit: a zacskókat és a szelet. Imádjá a szelet és állandóan kísérletezik vele. És láthatóan imádjá a zacskókat is. Látja bennük a tárgyat, a műtárgyat, a szobrot és a lényt. És nekünk is megmutatja. Valahogy így képzelem: fogja a zacskót, nézi, és arra gondol: ez

több ennél. Erre gondol évek óta, keresi a bizonyítékot, meg is találja, mindenhol: a nagyvárosban, a kisvárosban, a réten, nyaralás közben, vagy csak úgy. Aztán tovább kísérletezik: telepíti, hogy mesterséges körülmények között is megfigyelhesse. És megmutathassa nekünk is. Úgy dolgozik, ahogy mi muzeológusok is szoktunk, amikor tárgyakkal kísérletezünk: egyszerűen nem hisszük el, hogy ez „csak” ennyi. De a művészet szabadabb terep. Ha a zacskónak nincs „elég” anyaga, hát ad neki: kibéleli széllel. Ha láthatatlan, hát láthatóvá teszi. Ha élettelen, hát életet lehel belé. Majd parkosít. Úgy tesz, mintha ez nekünk is természetes volna. Mi is úgy teszünk. Amikor térdig járunk a kis ventilátorokkal zizgásban és mozgásban tartott, geometrikus sorba rendezett, telepített zacskóparkban, ránk tör valami különös bizsergés. Rám mindenképp. Olyannak látom őket, mint egy csapatot. De félelmetes is. Olyannak látom őket, mint a Mátrixban a keltetőt. Mégis szelidebbek. És ideiglenesebbek. És magyarázatokat is kapok: a videókon futó zárt teres „tudományos” megfigyelésekből, és a szabadtéri fajták osztályozásából. Benne állok térdig a zacskókban. Látom és érzékelem őket. És ez mosolyt csal az arcomra.

Ebből a parkból visszatekintve is pusztán nosztalgikusnak tűnnek a korai példányok? A jól megcsinált PVC fülesszatyor, a „pukifóliás” és a képpel díszített maszek fajok? Vagy inkább csak természetesnek hatnak? Mert van formájuk, színük, anyaguk, hétköznapijuk, szerepük, jelentésük? Élettel teltek? Van ilyen, hogy élettel teli, természetes műanyagszatyor? Úgy látszik: van. Csodálatos oximoron. Akárcsak a telepített, életre keltett leszármazottaik.

Üdvözet a **Ploubuter Parkból!**

Zsófia Frazon

The Wonderful Oxymoron

You know the PVC-feeling? For me it's a childhood thing. It's got that smell, but more importantly: the material. One side of the foil is smooth and shiny, the other is slightly coarse. Dyed material. Red, white, blue. Same colours as those enamelled tin pans our grandmothers had. Now, do you know the PVC shopping bag from the same era? Rectangular shape, sheet-cut, welded on the edges (dashed welding as if it were sewn), just like those plastic folders. A housing along the top edge where the two moulded polyethylene handles are slipped in. The finer versions have press studs to seal them. On the handles. Simple solution: the plastic parts pressed tightly together click shut. The whole bag was a very nifty little "thing". Reusable, durable in its type, and if it ripped, it could be mended with duct tape. Although after a while it hardened (the plasticiser having evaporated from it), became cracked and the colours dulled. Branded bags of this type were common. With some pattern: factory logo, mascot or product. Workers got it, or it was a gift to partners on meetings – with a calendar card, a paperweight, an ashtray and a notebook, as a kind of company promo material.

Plastic bag. To some: shopping bag. To others, simply: *punga*.

In those times we thought about the plastic bag as an object. I mean, we even call it a bag instead of what it is, a sack. It was an object still designed for usability instead of disposability. Its life was more than momentary, one-time use. Its materiality was completely evident: if it was torn they mended it. For there was an opportunity in it: the concept of repair. Like patching a sock that has a hole. It was a mass-produced article, but it hadn't instantly become invisible. As kids we were collecting it like napkins and beer coasters. We knew the characteristics of the ones we used: the red one was stronger, the blue one more flexible, the white one got dirty, but could be washed with a damp cloth. It had formal characteristics and variations. For instance, the handle could be different. Or it could be made from less durable foil. Or we called it something else: nylon bag. We gave nicknames to it: there was the one out of "bubble foil" which drove the adults crazy. And there were variations in format. One of the most inventive was the "picture"-type that came out of garage workshops. This was a peculiar yet common type: it was made out of several layers of coloured foil and it was relatively strong. They discarded the moulded plastic handle and

cut a hole towards the top for the hand. The outer lining of the bag was made of transparent foil, and the picture could be slipped underneath, like an ID case. But what kind of picture? Any. One of these, for instance, displayed a female fashion model in sweater and jeans, sweater X Schillings, jeans Y Schillings – Austria isn't far away. A large Quelle mail-order fashion catalogue had lots of colour pages, it gave many nice plastic bag pictures. I'm sure there were ones with bras and knickers – from the lingerie pages. And nightgowns and pyjamas. I'm trying to retrospectively imagine the tricky self-employed entrepreneur, leader of the jack-of-all-trades garage commando, who procured the foil-welding machine for home, then bought some foil in an agricultural or home-ware shop, or perhaps snatched the raw material from somewhere: from the co-op, or the factory, where there was enough "surplus". Then he obtained some Austrian catalogues – for instance when he packed the whole family including granny in the Trabant and drove to Vienna for a shopping spree on Mariahilfer Strasse, where they bought the cooler box. And brought the catalogue home. For free. And then all it took was a pair of scissors, a ruler and of course, the well-organised family team: cut squares, layer them, cut hole for handle, vary colours, insert picture, weld. Ready. Mass production at home. On small scale. With unique solutions. "Beautiful" and durable. It can be purchased at the local market, fair, tobacconist's and boutique. I'm not aware of stories from the capital, but on the south-western border this was a real successful business. A new species had flourished in the punga empire. I wonder if there are specimens preserved in museums? With true stories. About idea and practice. About the thriving home-production sector. I'm afraid there aren't any. That it only lives on in our memories. That this is all but conjecture.

But what is the purpose of all this nostalgia? – may the reader be asking by now, with good reason. And what is punga? All right, I'll explain. I first heard the word "punga" about twenty years ago. And until today I thought it was some Transylvanian slang for nylon bag. I had no idea it wasn't just some slang "thing", but an actual Romanian word. Of course, had I pondered, I could have felt the taste of punga, just as I did with PVC. Even if I wouldn't have philologically dived into it. But now I did, and from

34

this point, not much brain is needed to understand it. For the Romanian word *punga* means pouch, bag, satchel, pocket. As the German 'die Tasche' at once means pocket and bag. Or the English 'pocket', which is not just a pouch, but also a bag. It is so simple. No Transylvanian cunning there. This, indeed, is a Romanian *punga*. And as objects change, meanings broaden. The word *punga* is now also used for the shopping bag. By Romanians and Hungarians alike. For ones with or without advertisements. And for cheap plastic bags too. Plastic bags, which are very hard to see as bags today, or even perceive as objects. They are almost completely immaterial, often translucent, and when compressed into a ball, they are no more than rubbish. Or nylon filling for the rubbish bin.

Twenty years ago I believed that *punga* might be something like when they say *ba'* for bag. It had a register that made me think it meant worthless. A little shabby *ba'*. In other words: *punga*. Onomatopoeic mood. I also thought it feasible that they used it for people: *brotha'*, you're *punga*. Something like this. Perhaps it was because plastic bags were everywhere. Annoyingly and superfluously. The whole thing was lame: no pattern, no moulded handle. Lifeless. Not all, but most. We don't collect these like napkins in our childhood, only selectively as waste. And we don't bring plastic bags home from our trips abroad as souvenir. And we never think about wiping them clean with a damp cloth. Nor would I ever consider mending them with duck tape. What for?

But it's not their fault. They have become something like an over-bred species. In addition, they have become victims of fragmentation and momentariness. This sounds quite dramatic. Especially as I'm talking about plastic bags here.

Let's move a little further! Let's leaf through Swedish ethnologist Orvar Löfgren's book on vacationing (Löfgren, Orvar *On Holiday. A History of Vacationing*. Berkeley, Los Angeles, London, University of California Press, 1999). It features other objects, the scene and the atmosphere are different. Nevertheless, regarding the two phenomena side by side is not without a moral. In Löfgren's approach, plastic fragments pervading everything are unavoidable components of the "new Mediterranean economy". He cleverly sets forth in his book how inseparable plastics are from the cultural world of seashore vacationing. Let's see the props: suntan lotion bottle, swimming glasses, snorkel, beach slippers, flippers, swim ring, sand bucket and shovel. And the "packaging" of all these: the waterproof beach bag. But we shouldn't forget about the indispensable plastic mineral water bottle, either. Objects that ensure our comfort, our undisturbed pastime in a waterside environment. We are on vacation. Leaning back on a woven plastic deck chair. And let's not forget about the indispensable mineral water bottle. The plastics we use for

vacationing and beach pastime are practical because they don't get wet, stay afloat on the water and dry fast under the sun. But the terrain is heavy: their physical faculties are transformed by weather and everyday environment. Water, sun, salt and wind work away at them uniting their forces. They get scratched, lose their colour. They become flotsam and jetsam. And we still shouldn't forget about the indispensable mineral water bottle. While we think about this, Löfgren describes the new Mediterranean economy as something that is organically composed, in addition to the offer of travel agencies and experiences condensed into photographs, of plastic fragments, debris and waste made fragile and unrecognisable by sun, water, salt and wind (Löfgren 1999:155-156). An organic relation to plastic? Undeniably peculiar. Almost an oxymoron. Even if the debris and fragments are not included in the package of any vacationer, and this flotsam is not part of the offer of any travel agency. Even though by today it has pervaded these locations. It has permeated the sand and air of Mediterranean holiday resorts. So let us finally get to the bottom of the indispensable mineral water bottle: the plastic bag of the new Mediterranean economy. For bottles – similarly to plastic bags – once used to be devices of relatively long-term use and practical storage. Whether they were made of glass, metal or leather. Of course, PET can also fulfil this role, and quite well: it can store and it's light. And yet, it has become something like the *ba'*: its excessive quantity and durability has disqualified material and form. For the concept of use and repair is missing. Whatever we do with it, whether we throw it away, collect it, flatten it and consciously dispose of it, it still always returns. It has become a victim of fragmentation and momentariness. Just like *punga*. Doomed to invisibility.

But is there life beyond waste? Can the *punga* be the subject of analysis? Can we discover new types and variations among the disposable objects caught by the wind? Can the ordinary rubbish

bin nylon bag qualitatively be the subject of thought and the device of artistic expression? Of course it can. Especially if we find the necessary means. And put wind, for instance, to work.

In a closed space, the wind is not a basic sensation. Or is it? What happens if we catch the wind at an exhibition? If we fill objects with it? Plastic bags flying, swelling in the wind? On film, photo and in reality. Do we feel the space real in that case? Let's look around and search for the bags! **Ploubuter Park**, here we come!

Punga is a classic wind creature. If the wind doesn't blow, it curls up and rests. But if it does: it starts flying. Its creases smoothen out, it crackles and rustles, then it sets sail. And the artist follows. And documents. And the bag is rolling forward on the road, in flight, sometimes hesitating, ducking underwater and going with the current, flying over meadows and hills, trying where it's best for it. Or it gets caught on a tree – along with its friends, the helium balloon and the endless tape of the cassette. Related species. And the plastic bag in the wind becomes diverse again. First material. Then object. Art object. Sculpture. And finally, a creature? And if yes, can it be defined? Its natural habitat: Anywhere. The direction of its migration: Anywhere. And this is serious. No, it isn't. Then is it a joke? No. Not a joke. Then irony, perhaps.

Perhaps. A game. With players. In space. Seriously. This is an exhibition! At once futuristic and banal: *ba's* are rustling next to each other like a secret hatchery park in *The X-Files*. Where their physical faculties and differences can be observed: their thickness and colour. And they have to be monitored: for if they tear, the wind blows through them and they become lifeless again. So they have to be repaired or replaced. Stray and installed

windsocks demand care and attention. And more time than momentary and one-time use. And the last thing they would have expected is transubstantiation. But it's also part of the game.

35

The space, the ruin, the church with cracked floor, to where the wind doesn't blow in, yet it does whirl inside. Because Koronczai is making it whirl. He gathers his favourites together: plastic bags and wind. He loves the wind and always experiments with it. And apparently he loves plastic bags as well. He sees in them the object, the art object, the sculpture and the creature. And shows it to us. This is how I imagine: he takes a plastic bag, looks at it and thinks: it is more than this. He's been thinking about this for years, seeking evidence, and eventually he finds it, everywhere: in the big city, in the small town, on the field, on vacation, or just like that. And he keeps experimenting: he installs them to observe them in an artificial environment. And to show it to us. He works like us museologists do, when we experiment with objects: we just cannot believe that it is "only" this. But art is a freer range. If the plastic bag doesn't have "enough" material, he boosts it: filling it with wind. If it is invisible, he makes it visible. If it is lifeless, he breathes life into it. And then he does some landscaping. As if it were natural for us. So we act like that. And when we are up to our knees in the geometrically organised, artificial park of plastic bags kept in constant motion and rustling via small fans, some strange tingling sensation comes upon us. On me, definitely. I see them as a team. But it's also scary. I see them as the hatchery in *Matrix*. And yet, they are gentler. And more temporary. And I get explanations: from the closed-space "scientific" observations and the classification of species found outdoors. I'm up to my knees in plastic bags. I see and sense them. And this makes me smile.

Do those early specimens still seem nostalgic when looking back from this park? The well-made PVC handbag, the home-made species out of "bubble foil" and decorated with pictures? Or they just seem natural? Because they have shape, colour, material, everyday, role and meaning? Because they are full of life? Is there something like a natural plastic bag, full of life? Apparently there is. A wonderful oxymoron. Just like their installed, vivified descendants.

Greetings from **Ploubuter Park!**

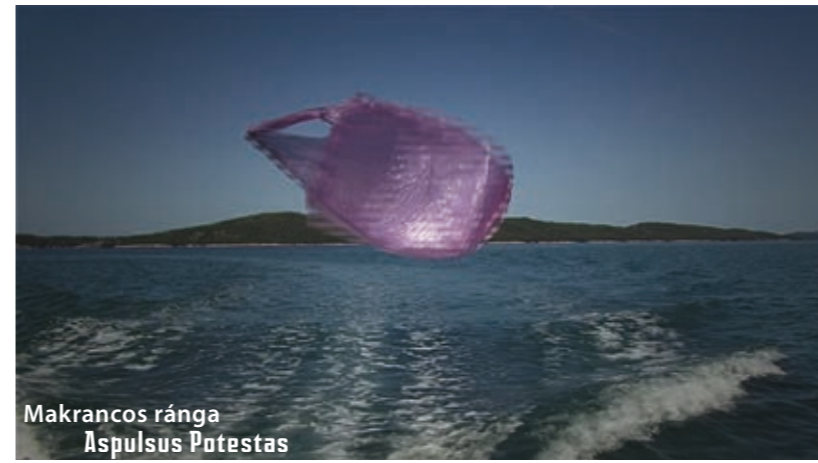
06

Esővadász termőlelke
Spiritusfer Pluvia

Délibábos kafó
Afflatuspiritus Hallucitate Misendi

Makrancos ránga
Aspulsus Potestas

Bolgár pipelke
Trispiritus Profundus

Alkonyi kerekremény
Paratusspiritus Velocipedis

Daloltó őszi vibrány
Laboraspiritus Nubeculatis Anticalamus

Lapaj böszmöny
Profundus Potestas Milinus

Tengeri szárazhoblony
Profunduspiritus Mucus

Vad bukólélek
Tarduspiritus Aquaficialis Emergo

Békés árvahencser
Infirma Otiosus Carex

Házi maglony
Captivaspiritus Suspendi Frumentum

Közönséges katrabanc
Laboraspiritus Hibridus Vetustat

Hurubamelléki gisztelő
Habitatio Paupertaten Cerealiae

Puhamellú álmos göbbenő
Tarduspiritus Intraaquatica Caeruleus

Kóbor nyári ékeslélek
Pennaspiritus Liber Vagus

Hurubamelléki gisztelő
Habitatio Paupertaten Cerealiae

Magyar marasztalókó
Captivspiritus Ecclesiastica Suspendi Durus

Pireneusi mocsogány
Ventuspiritus Severitas Caeruleus

Gyámbászlelke
Domestispiritus Vincula Paterna

Tengeri szárazhoblonny
Profunduspiritus Mueus

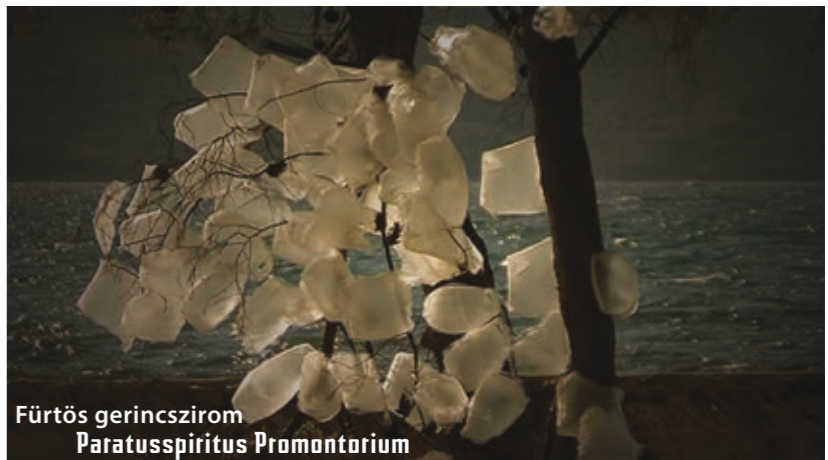
Pengős csihánylélek
Pusillusspiritus Nummulus

Szupulyka
Allurusspiritus Compastus

Pengős csihánylélek
Pusillusspiritus Nummulus

Fürtös gerincsirom
Paratusspiritus Promontorium

Pireneusi mocsogány
Ventuspiritus Severitas Caeruleus

Buzogányos tüdőlélek
Domestispiritus Abrepti

Parlagitöcsmeg
Compastus Lupercus

Tajtékos zárandoklelke
Peregrinus Nubeculatis

Trónoló burjánbóka
Paratusspiritus Sessum

Házi maglony
Captivspiritus Suspendi Frumentum

Pireneusi mocsogány
Ventuspiritus Severitas Caeruleus

Száraz gergőce
Lucus Siccus Devoilaris

Tillmann J. A.

Széljegyzetek a szélhez

Egy testben, egy égitesten élünk. Ha erről esetleg elfeledkeznénk, a nehézkedés segít helyreállítani az önérzékelésünket. A gravitáció mellett időről időre egy másik érzéki élmény is közrejátszik abban, hogy ne feledjük el teljesen testünk tényét és helyzetét egy égitesten: a légáramlás. A bőrünket, az arcunkat érő szelíd fuvallat is meggyőző benyomást kelt testhatárainkról. Egy szélvihar pedig kétségtelenné tudja tenni, hogy egy levegőtenger mélyén élünk.

Kevésbé viharos, ám annál kellemesebb jelei is vannak ennek a ténynek; ezek hallhatóak, láthatóak. Már leheletnyi légáram is neszeket kelt. A szelek szólamainak skálája a szelíd szellőtől a süvítő fergetegig terjed. A Szent Szellem pünkösdi érkezése is ***egy erővel rohanó széltől*** övezve történik.

A szél hangkészletét a legjobban akkor hallani, amikor levelek regisztrereinek ezrein játszik: az erdő együttesén, vagy akárcsak egy fa lombján. Ahogy a légáram örvényt vet, eltérül, úgy változik a tónus, tesznek szert más és más árnyalatra facsoportok, bokrok. Ahány fa- és levélféleség, annyi hang és megannyi változó összhang. Szeszélyes ritmusokban felívelő és elhaló hangfüggöny.

A szél nemcsak hallhatóvá teszi a világ hangját, hanem mozgalmasságát is megmutatja. Mindazt megmozdítja, ami könnyű és elmozdulni képes, vagy csak hajlékony. Ingásba hozza a nádszálat, ringatja a cserjét, táncba viszi a bokrot. A légáramhoz kötődő mozgásművészet csúc sát a madarak vitorlázó röpte képezi, ahogy hosszan együtt szárnyalnak a széllel.

A levegő kavargó árama nemcsak szelíd formákban mutatkozik meg: képes tövestől kitépni fákat, felkapni terjedelmes tárgyakat, letépni tetőket, házakat. Ez az erő a magashegységekben és a tengerek partján szinte mindig érzékelhető, még akkor is, ha éppen nem viharos.

A tengerjáró népek, amíg vitorlákba fogták erejét, különösképpen tisztelték. Nevek tucatjaival látták el különböző erővel bíró, eltérő irányokból érkező és évszakonként változó fajtáit. A régi görögök tornyot is emeltek a szélnek, s ez ma is látható az athéni agorán.

Az Atlanti-óceán óceán partján hatalmas ***Szélfésűk*** magasodnak a sziklák fölé. Eduardo Chillida monumentuma átfordítja a haját borzoló szél képét: fémfésűi a szeleket szálazzák, a Föld áramló hajzatát fésülik.

A lég áramlik. Porszemeket kap fel és széthordja a leveleket. Évmilliók alatt még az útjába kerülő gránitnak is más alakot ad. Át- meg- átrendezi a sivatagok és tengerpartok homokdűnéit, lefaragja a szirtek kiszögeléseit, a hegyek oromzatát. Folyamatosan átformálja a felszín képét, a föld arculatát.

A testén túl az ember közvetve öltözetén és tárgyain keresztül tapasztalja meg a hatását. Amióta textúrákat szó és viseli ezeket, a szél nemcsak haját, hanem ruházatát is meglobogtatja. Az öltözetek jelképei is ezért terjeszkedtek ki további textíliákra, a zászlókra. Az uralmi övezet, az identitás és az üzlet lobogó felületei idegen testek az áramlás útjában. Csak az imazászlókat hangolják igazán a szélre, szánják a vásznakat a hála hullámmzásának, és fordítják vissza így az áramlás hatását az eredete felé.s

A felületekre feszülő szél adta egykor erejét a szélmalmoknak is, és adja ma is a szélerőműveknek. Vannak vidékek, ahol sűrűségük Don Quijote regényvilágát vonja körénk. A gigászi szélkerekek közt átélhető a légmozgás tényleges léptéke, nagysága és ereje, továbbá közöttük az ember helye.

A szél nemcsak szándékai eszköze, de játszótársa is az embernek, amikor sárkányokat ereget. Ha már az ember maga nem is képes rá, elmés szerkezeti szállni tudnak a szélben, képes kézben tartani, irányítani magasságát, feszes, vagy bukdácsoló röptét.

Azóta, hogy az ember nemcsak műtárgyakat, hanem műanyagokat is készít, beköszöntött a sárkányok kora: számtalan sodródó, hulló, foszladozó tetemet hordoz a szél. Szállonganak, vagy végképp fönnaadtak a növények szárain, a fák ágain, a kiszögeléseken. Tetemeik belepik a falvakat és szennyezik a városokat, fertőzik a madarakat és halakat.

A szél örvénylése képes mozgásba hozni holt testüket. Kaotikus formákat képez és magával ragadja őket. A tetemek láthatóvá teszik, kirajzolják az útját.

Önkéntelen sodródásukat vagy örvénylésüket képesek vagyunk szépnek is látni. Ha ez véletlenszerűen, a káosztörvény uralma alatt történik, szépségük általános, ***amerikai szépség***. Ha esetleges mozgásukat mintázatokban, rendszertani szemléletben, vagy rendezett keretekben látjuk kibontakozni, szépségük unikális, ***koroncz*** ***szépség***.

J. A. Tillmann

Marginalia to the Wind

We live in a terrestrial body, on a celestial body. If perchance we forget this, gravity helps restore our sense of self. Besides gravity, from time to time another sensory experience makes sure we do not entirely forget the fact and position of our body on a planet: airflow. The gentle breeze grazing our body also creates an affirmative impression of the boundaries of our body. A gale, in turn, can make it indisputable that we live at the bottom of a sea of air.

There are less tempestuous yet all the more pleasant signs of this fact; these are audible and visible. Even a puff of air can generate faint noises. The scale of voices in the choir of winds ranges from the gentle breeze to the wuthering tempest. The Holy Spirit descends upon the day of Pentecost in the form of a ***rushing mighty wind***.

The wind’s inventory of sounds can best be heard when it plays on thousands of registers of leaves: the orchestra of the forest, or just the foliage of a single tree. As the airflow whirls and winds about, the melody changes and groups of trees and bushes change tone. There are as many sounds as types of trees and leaves, multitudes of ever-changing harmonies. A curtain of sound rising and falling in capricious rhythm.

Not only does the wind make the world’s sound audible, but it also shows its movements. It moves anything that is light and mobile, or just flexible. It sways the reed, rocks the shrub, takes the bush dancing. The top of movement art related to airflow is the gliding of birds, as they fly with their wings spread in the wind.

The whirling flow of air is not only manifested in gentle form: it is capable of uprooting trees, lifting voluminous objects, ripping roofs off and houses apart. This power can almost always be sensed in high mountains and on the seashore, even if it is relatively calm.

Seafaring people, while they caught its force in their sails, held it in great esteem. They gave dozens of names to its types of various forces, directions and seasons. The ancient Greeks even erected a tower for the wind, which can still be seen on the Athenian agora.

On the shore of the Atlantic Ocean, gigantic ***Wind Combs*** overpeer the rocks. Eduardo Chillida’s monument translates the image of the wind ruffling the hair: his metal combs unravel the winds, combing the streaming hair of the Earth.

Air flows. It picks up pieces of dust and disperses leaves. In millions of years it even shapes the granite in its way. It reorganises the sand dunes of deserts and seashores, whittles the protrusions of cliffs, the ridges of mountains. It keeps transforming the image of the surface, the face of the Earth.

Beyond his body, man has indirectly experienced its effects through his clothes and objects. Since we have been weaving textures and wearing them, the wind has been fluttering not only our hair, but also our clothes. This is why the symbols of clothes have been applied to other textiles, namely flags. The waving surfaces of dominion, identity and business are foreign bodies in the way of the flow. Only prayer flags are really tuned to the wind, the canvases meant as waves of gratitude, redirecting the effect of the flow towards its origin.

The wind that is thrust against surfaces once gave its power to the windmills as it does today to wind turbines. There are lands where their density conjures up Don Quixote’s fictional world. Among the gigantic fans it is possible to experience the actual scale, grandness and power of air movement, as well as the place of man among them.

The wind is not only a tool but also a playmate for mankind, when we fly kites. If we are incapable of flying in the wind, our witty contraptions can, and we can hold them in our hand, control their height, their uniform or tumbling flight.

Ever since man has been making plastics and not only plastic art, the time of dragons is here: the wind carries a multitude of drifting, falling, shredding corpses. They float about and eventually get caught on plant stems, tree branches and protrusions. Their corpses cover villages and pollute cities, infect birds and fish.

The whirling wind is capable of mobilising their dead bodies. It forms chaotic shapes and carries them away. The corpses visualise, outline its path.

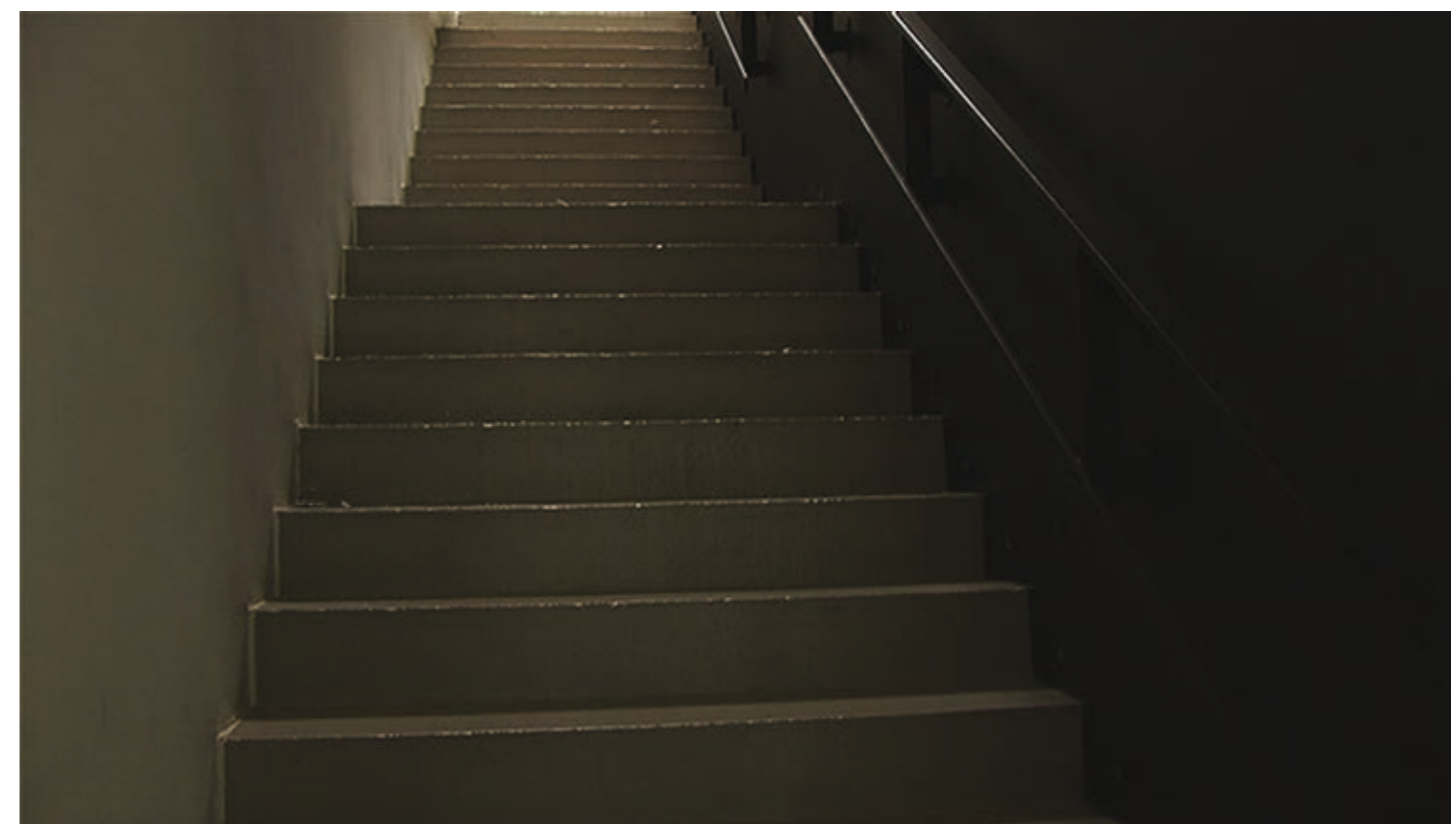
It is possible to perceive their involuntary drifting and whirling as beautiful. If this happens by chance, governed by the laws of chaos, their beauty is a general, ***american beauty***. If their arbitrary movement unfolds in patterns, a taxonomical approach, or an organised structure, their beauty is a unique, ***koronczian beauty***.

^[1]

Jelenség ▫ *Phenomenon*, 2010–2012, 12 video, ~1–1,5 perc ▫ min
www.koronczai.hu/ploubuterpark/phenomena/

Jelenség ▫ *Phenomenon*, 2010–2012, 12 video, ~1–1,5 perc ▫ min
www.koronczai.hu/ploubuterpark/phenomena/

Jelenség = Phenomenon, 2010–2012, 12 video, ~1–1,5 perc □ min
www.koroncz.hu/ploubuterpark/phenomena/

Jelenség = Phenomenon, 2010–2012, 12 video, ~1–1,5 perc □ min
www.koroncz.hu/ploubuterpark/phenomena/

46

47

Jelenség = Phenomenon, 2010–2012, 12 video, ~1–1,5 perc □ min
www.koronczi.hu/ploubuterpark/phenomena/

Jelenség = Phenomenon, 2010–2012, 12 video, ~1–1,5 perc □ min
www.koronczi.hu/ploubuterpark/phenomena/

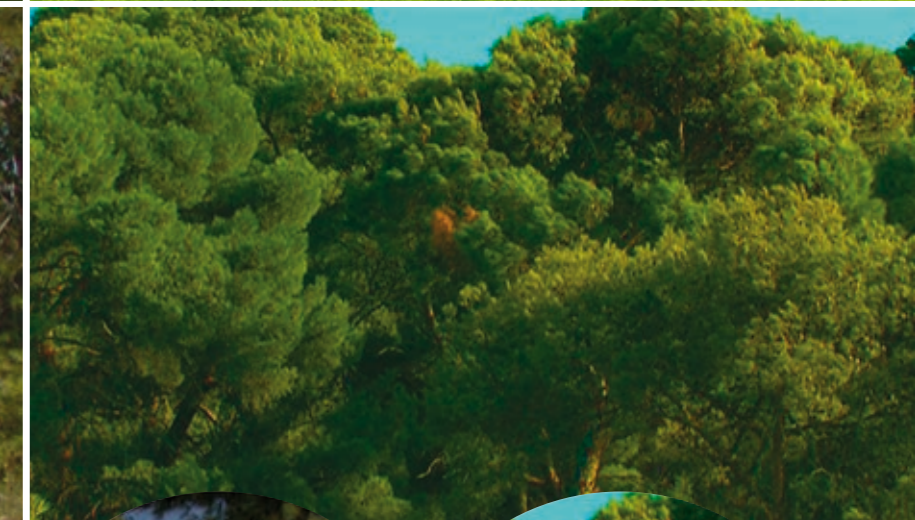

Ploubuter Park
AT HOME GALLERY, Somorja • Šamorín, 2013

Precedens

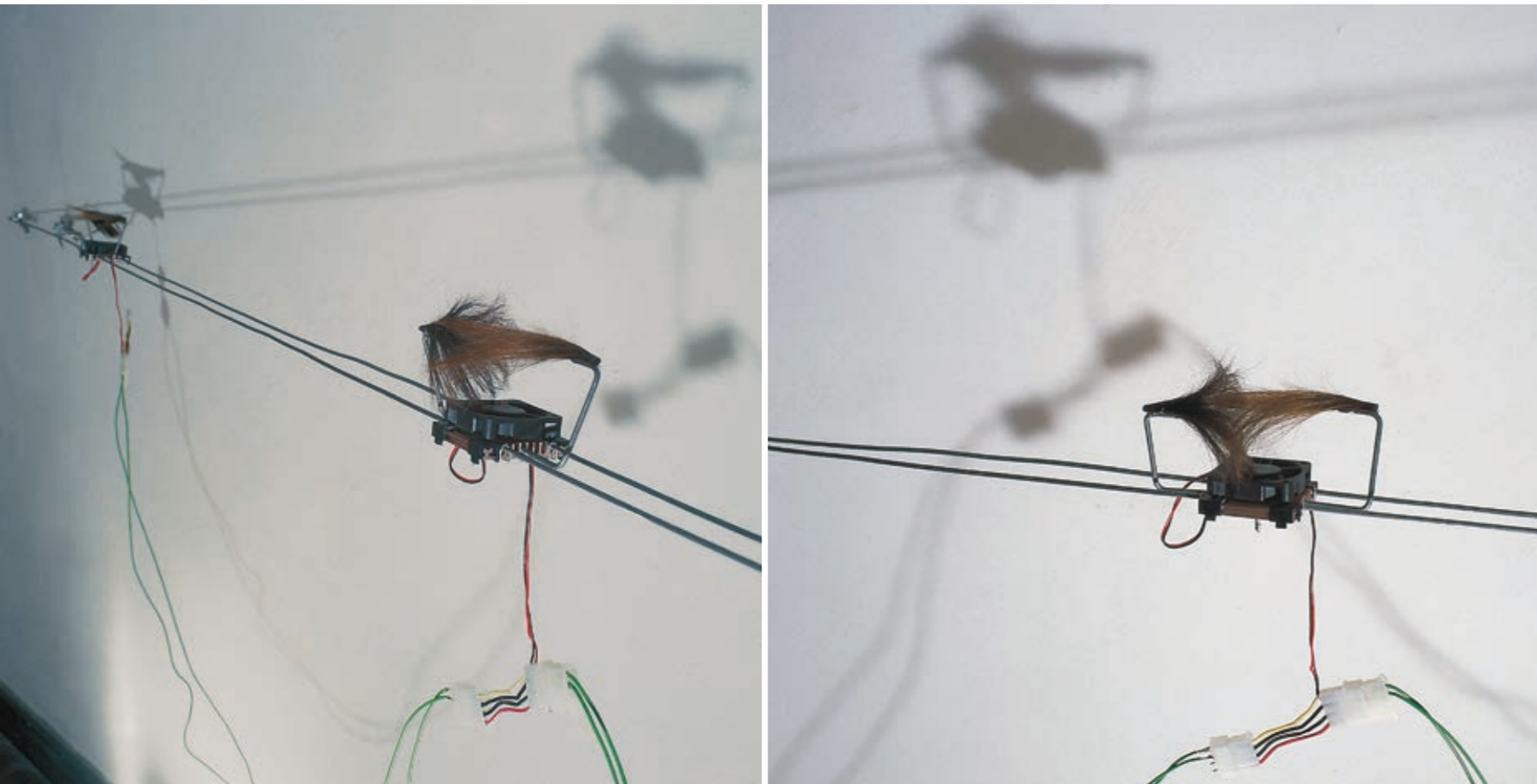
Felfújható gumicsónak a **Tükör** projektben ▫ Dinghy in the **Mirror** project, 2009
KEGYELEM ▫ **MERCY**
preparált gumicsónak, ventilátor ▫ cutout dinghy, fan, 275x150x40 cm
Tükör ▫ **Mirror**, Budapest Kiállítóterem, 2009
www.koroncz.hu/mirror/

4wind, számozott példányszámú DVD kiadvány ▫ limited edition DVD, 2008
4 x 60 perc szél ▫ 4 x 60 min wind
www.koroncz.hu/4wind/

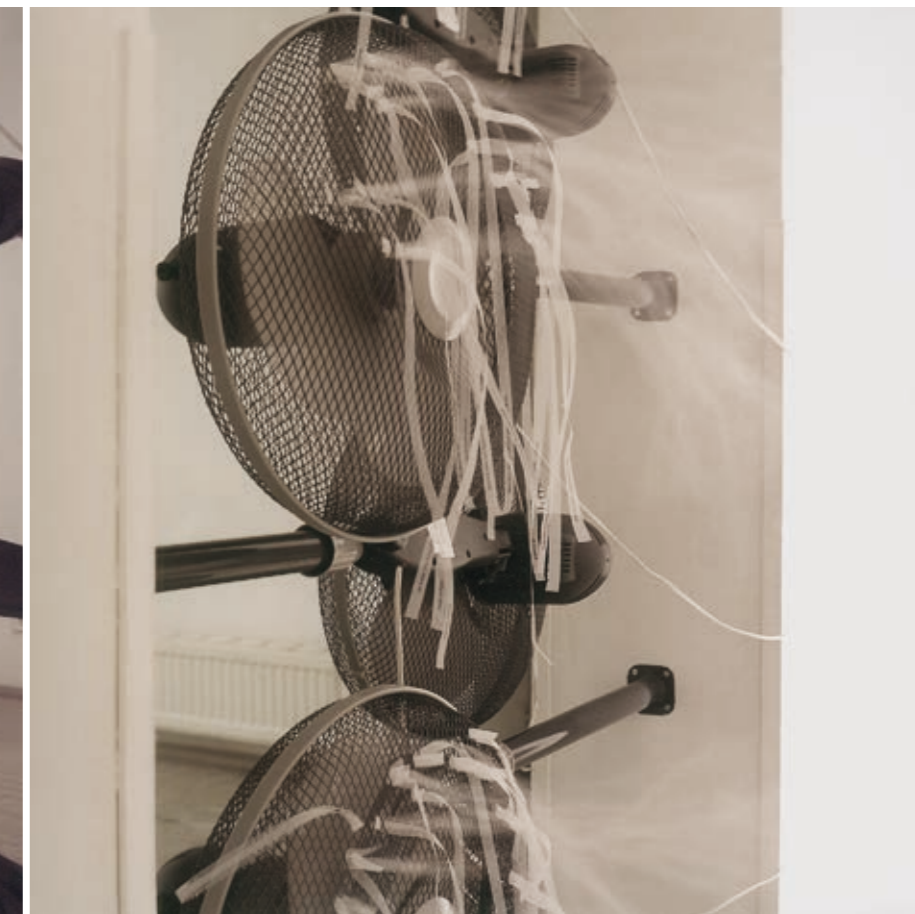

896202FG02, 1996, installáció, függöny, preparált parapet □ installation, curtain, redone parapet
Téli Galéria, Szentendre, 1996

Megállított tenger □ *Inhibited Sea*, 2000-2005, videoloop, 10'52"
www.koronci.hu/video/Inhibited-Sea/

897108SI04, 1997, installáció, hajtincsek, ventilátorok ▫ installation, mop of hair, fans, 120x800 cm
Szinkron, Budapest Galéria Kiállítóháza, 1997
www.koronczi.hu/site/szinkron/termek/4terem.htm

Frans Jacobi–Koronczi Endre: *Kétirányú szél* ▫ *Real Time Wind*, 1999, installáció, ventilátorok, szövegek ▫ installation, fans, texts
Real Time Wind, Stúdió Galéria, 1999
www.koronczi.hu/exhibitcv/rtw/rtwcent.html

Leheletek ▫ *Breaths*, 2009
digitális print, ventilátorok ▫ digital print, fans, 98x81 cm
Széljegyzetek ▫ *BreathNotes*, INDA Galéria, Budapest, 2009
www.koronczi.hu/breathnotes

Megállított... ▫ *Inhibited...*, 2008–2009, 4 videolooop
Széljegyzetek ▫ *BreathNotes*, INDA Galéria, Budapest, 2009
www.koronczi.hu/breathnotes

Koronczi Endre

Ploubuter Park

2013. január 31–március 10.

Fővárosi Képtár □ Kiscelli Múzeum, Templomtér
1037 Budapest, Kiscelli út 108.

www.koronczi.hu/ploubuterpark

Kurátor ☞ Curated by: FITZ Péter

Szöveg ☞ Text by
FRAZON Zsófia, TILLMANN J. A. & KORONCZI Endre

A katalógust szerkesztette ☞ Edited by: KORONCZI Endre

Angol fordítás ☞ English translation: SIPOS Dániel

Fotó, katalógusterv ☞ Photo & designed by: KORONCZI Endre

Werkfotók ☞ Set photos: CSATLÓS Judit (16-17. o., 32. o. 2#),
CSONTÓ Lajos (6. o. 2#, 31. o. 3#, 34. o. 4#)

Nyomdai munkák ☞ Printed by: AduPrint Kft.

Felelős vezető ☞ Executive officer in charge:
TÓTH Éva ügyvezető igazgató ☞ General Director

Készült 600 példányban ☞ Printed in an edition of 600 copies

Copyright: KORONCZI Endre, valamint a szövegek és a fotók
szerzői ☞ and the authors of the texts and photographs

Kiadja a Budapest Történelmi Múzeum □ Fővárosi Képtár.
Felelős kiadó: dr. Bodó Sándor a BTM főigazgatója ☞ Published
by Budapest History Museum □ Municipal Picture Gallery.
Responsible Publisher: dr. Sándor Bodó

Fővárosi Képtár katalógusai 151.

Sorozatszerkesztő ☞ Series editor: FITZ Péter

Külön köszönet a projektben nyújtott segítségért ☞ Special
thanks to: BALÁZS Péter, BAMBI Presszó □ OSZFOLK Ottóné,
CSATLÓS Judit, HÁDA Angol Használtruha Kereskedelem,
Kassák Múzeum, KINO □ GARANCSI Ágnes, NÉMETH Ilona,
Thalassa Ház □ Dr. ZALKA Zsolt

ISSN 1416-4922

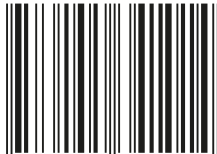
ISBN 978-615-5341-01-4

A katalógus megjelenését a NEMZETI KULTURÁLIS ALAP támogatta.

ISBN 978-615-5341-01-4

9 786155 341014 >